

Тема: Літературний процес 70 – 90 років 19 століття.

Мета: з'ясувати особливості українського літературного процесу в другій половині 19 століття, умови, в яких розвивалася література цього періоду; розвивати в учнів навички систематизації знань з інших предметів і застосовувати їх на уроках української літератури; прищеплювати учням любов до української літератури.

Обладнання: карта України кінця 19 ст., портрети письменників.

Хід уроку

I. Актуалізація опорних знань.

Бесіда з учнями.

- 1) Дати визначення поняття «Фольклор».
- 2) Які види фольклору вам відомі?
- 3) Що таке народний епос?
- 4) Які пісні ми називаємо історичними?
- 5) Що таке дума? Що вам відомо про будову дум та їх виконання?

II. Оголошення теми, мети, завдань уроку.

III. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу.

1. *Пояснення вчителя.*

Під літературним процесом розуміють своєрідність й самобутність розвитку літератури певного періоду, її роль у відображенні національних інтересів народу та світове значення

За історико – хронологічним принципом виділяють чотири періоди в розвитку літератури.

I. Давня українська література.

1. «Велесова книга».
2. Література Київської Русі.
3. Перекладна література.
4. Література 17 – 18 ст.

II. Нова українська література 19 – початку 20 ст.

1. Література дошевченківського періоду (кінець 18 – 30- ті роки 19 ст.)
2. Література 40 – 60-х років 19 ст. (Шевченківський період.)
3. Література 70 – 90-х років 19 ст.
4. Література кінця 19 – початку 20 ст.

III. Новітня українська література (1917 – 1990 рр.).

1. Література часів Центральної Ради, УНР.
2. Літературний процес 20 – 40-х років 20 ст.
3. «Розстріляне відродження». Література в умовах геноциду.
4. Література в період війни з фашистською Німеччиною 1941 – 1945 рр.
5. Післявоєнний період.
6. Література в період національного відродження 60-х років 20 ст.
7. Літературний процес 70 – 80-х років 19 ст.
8. Літературний період занепаду СРСР.

IV. Література на сучасному етапі(кінець 20 – початок 21 ст.).

1. *Пояснення вчителя за наведеним нижче планом.*

2. План лекції.

- 1) Суспільні обставини, в яких розвивалася українська література після реформи 1862 року.
- 2) Стан національної свідомості українців після скасування кріпацтва та участь літератури у формуванні національного світогляду.
- 3) Українська література в умовах нового наступу на українське слово. (1863 р. – Валуєвський циркуляр, 1876 р. – Емський указ.)
- 4) Відображення нових реалій життя суспільства й особистості в українській поезії, прозі, драматургії II половини 19 ст.:
  - а) поява в 70-х – 90-х 19 ст. перших публічних бібліотек у Херсоні, Харкові, Одесі, Львові, Тернополі;
  - б) заснування «Просвіти» (1868., Львів) та Товариства ім. Т. Шевченка (1873 р.);
  - в) виникнення літературних течій 70 – 90-х років:
    - соціально-побутова (Іван Нечуй-Левицький, Б. Грінченко, Олена Пчілка);
    - соціально психологічна (Панас Мирний, О. Кобилянська, В. Стефаник);
    - соціологічна (І. Франко, П. Грабовський);
  - г) поява в літературі нового головного героя – борця за свої права;
  - д) утвердження як провідного творчого методу реалізму – вірність зображення характерів персонажів, їх психології, психології їх середовища.

IV. Закріплення вивченого матеріалу.

V. Домашнє завдання.

Підготувати біографію Івана Нечуя – Левицького.